

«ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ
(Պ-815-22.12.2020-ՏՀ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Նախագծի 1-ին հոդվածով առաջարկվում է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 1-ին հոդվածի 6-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ, համաձայն որի՝ օրենքը տարածվում է էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների և հարկադիր աճուրդների վրա: Նկատի ունենալով, որ Օրենքով կարգավորվող հարաբերությունների շրջանակն ամրագրված է նշված հոդվածի 1-ին մասում, իսկ նույն հոդվածի 6-րդ մասը վերաբերում է այն հարաբերություններին, որոնց վրա Օրենքի գործողությունը չի տարածվում, առաջարկում ենք ուժը կորցրած ճանաչել Օրենքի 1-ին հոդվածի 6-րդ մասը, իսկ Նախագծով առաջարկվող կարգավորումը նախատեսել նույն հոդվածի 1-ին մասում:

2. Նախագծով նախատեսվում է Օրենքը լրացնել էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունները կանոնակարգող նոր բաժնով, մինչդեռ դրանում նախատեսվող կարգավորումները, մասնավորապես՝ 35.8-35.11-րդ հոդվածները վերաբերում են միայն էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող աճուրդներին, մինչդեռ սակարկությունների ձև հանդիսացող մրցույթների վերաբերյալ կարգավորումներ Նախագծով նախատեսված չեն:

3. Նախագծի 1-ին հոդվածով փոփոխվող Օրենքի 1-ին հոդվածի 6-րդ մասում առաջարկում ենք բացառություն նախատեսել Կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների վերաբերյալ, քանի որ Կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող որոշ գործառնություններ, մասնավորապես՝ ռեպո-աճուրդները, ավանդային սակարկությունները, Կենտրոնական բանկի կողմից թողարկվող կարճաժամկետ պարտատոմսերի՝ աճուրդների միջոցով տեղաբաշխումն իրականացվում են էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով և կառավարվում են Կենտրոնական բանկի կողմից:

4. Նախագծի 2-րդ հոդվածով նոր խմբագրությամբ շարադրվող 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների և հարկադիր աճուրդների պարագայում վարձատրություն *և/կամ դրա մասով նվազեցում չի նախատեսվում*: Կարծում ենք՝ նշված հոդվածը հստակեցման կարիք ունի,

քանի որ անհասկանալի է, թե ինչ է ենթադրում «և/կամ դրա մասով նվազեցում» ձևակերպումը: Եթե խոսքը այն մասին է, որ աճուրդի կազմակերպման համար կազմակերպիչը վարձատրություն չի ստանում, պետք է հստակ սահմանել այդ մասին:

5. Նախագծի 3-րդ և 4-րդ հոդվածներով նախատեսվում է Օրենքի 4-րդ գլուխը լրացնել բաժիններով: Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի 4-րդ մասի դրույթները, համաձայն որոնց՝ օրենսդրական ակտերում բովանդակությամբ համասեռ հոդվածները միավորվում են գլուխներում: Գլուխները կարող են միավորվել բաժիններում, իսկ բաժինները՝ մասերում: Հետևաբար, Նախագծով լրացվող դրույթների համարակալումն անհրաժեշտ է վերանայել:

6. Նախագծով լրացվող 35.6-րդ հոդվածով էլեկտրոնային համակարգերը բնորոշվում են որպես սակարկությունների կազմակերպման համար անհրաժեշտ ծրագրային ապահովումներ, ինտերնետային հասցե, տեխնիկական լուծումներ և *բոլոր այն համակարգերն ու միջոցները, որոնք անհրաժեշտ են էլեկտրոնային սակարկությունների կազմակերպման և իրականացման համար*: Կարծում ենք՝ նշված կարգավորումն իրավական որոշակիության սկզբունքի տեսանկյունից խնդրահարույց է, քանի որ այն չի նախատեսում էլեկտրոնային սակարկությունների կազմակերպման և իրականացման համար անհրաժեշտ էլեկտրոնային համակարգերի սպառիչ բնորոշում:

Բացի այդ, Նախագծի տարբեր հոդվածներում օգտագործվում են «կայք», «ինտերնետային էջ» բառերը, սակայն հասկանալի չէ, թե ինչ կայքի կամ ինտերնետային էջի մասին է խոսքը: Արդյո՞ք ցանկացած կազմակերպություն կարողանալու է իր ինտերնետային էջում կազմակերպել և անցկացնել հրապարակային սակարկություն, եթե այո, ապա կարծում ենք՝ անհրաժեշտ է նախատեսել նվազագույն պահանջներ, որոնց պետք է համապատասխանի կազմակերպչի ինտերնետային էջը: Մինևույն ժամանակ, նկատի ունենալով «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի դրույթները, նշված հոդվածի մասն անհրաժեշտ է համարակալել:

7. Նախագծով լրացվող 35.7-րդ հոդվածի համաձայն՝ էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների կազմակերպիչ կարող են լինել այն կազմակերպությունները, որոնք կապահովեն Օրենքով էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկություններին ներկայացվող պահանջները: Կազմակերպությունները Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ստեղծված (պետական գրանցում ստացած, հաշվառված) իրավաբանական անձինք են, դրանց՝ Հայաստանի

Հանրապետության տարածքում գործող առանձնացված ստորաբաժանումները և հիմնարկները, օտարերկրյա կազմակերպությունների Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առանձնացված ստորաբաժանումները:

Այս կապակցությամբ հարկ ենք համարում անդրադառնալ սակարկությունների կազմակերպչի օրենսդրական բնորոշմանը: Այսպես, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 463-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ որպես սակարկությունների կազմակերպիչ կարող է հանդես գալ գույքի սեփականատերը, իրավունքների տիրապետողը, աշխատանքներ կամ ծառայություններ առաջարկողը, ինչպես նաև այն անձը, որը գործում է սեփականատիրոջ կամ իրավատիրոջ հետ կնքված գրավոր պայմանագրի հիման վրա և հանդես է գալիս նրանց կամ իր անունից: Օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ *հրապարակային սակարկությունների կազմակերպիչը կամ կազմակերպիչը* աճուրդ (մրցույթ) անցկացնող գույքի սեփականատեր, գույքային իրավունքների տիրապետող, ինչպես նաև պայմանագրով կամ օրենքով հրապարակային սակարկություններ կազմակերպելու լիազորություններով օժտված անձը կամ մարմինն է:

Վերոգրյալի համատեքստում նախ անհասկանալի է, թե ինչ հիմնավորմամբ էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկության կազմակերպիչ կարող է հանդիսանալ միայն իրավաբանական անձը՝ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Նախագծով կազմակերպչի համար սահմանված պահանջները չեն ենթադրում որևէ առանձնահատկություն կամ գործառույթ, որը չի կարող իրականացվել նաև այլ անձանց կողմից: Բացի այդ, Նախագծի և Նախագծին կից ներկայացված հիմնավորման ուսումնասիրությունից պարզ չէ, թե ինչ սկզբունքով և ում կողմից են որոշվելու այն կազմակերպությունները, որոնք կհամարվեն օրենքով էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների կազմակերպմանը ներկայացվող պահանջները պահպանած կամ իրավունք կունենան լինելու կազմակերպիչ:

8. Նախագծով լրացվող 35.8-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների վերաբերյալ աճուրդի մասին հրապարակային ծանուցումը պետք է կատարվի աճուրդն անցկացնելու օրվանից առնվազն տասն օր առաջ: Հարկ է նշել, որ Օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ աճուրդի մասին հրապարակային ծանուցումը պետք է կատարվի աճուրդի բացումից առնվազն տասնհինգ օր առաջ: Ուստի, նշված կարգավորումների միջև առկա անհամապատասխանությունը վերացնելու նպատակով Օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասում

Էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների վերաբերյալ հրապարակային ծանուցման ժամկետի համար անհրաժեշտ է նախատեսել բացառություն:

Նույն հոդվածի 1-ին մասը «սահմանված տեղեկությունները» բառերից հետո լրացնել «, ինչպես նաև այլ տեղեկություններ կազմակերպչի ինտերնետային կայքին ծանոթանալու հնարավորության և այդ կայքում գույքի շահագործման պատմության ու վիճակի վերաբերող լուսանկարների, տեսաձայնագրությունների ձևով պարտադիր ներառելու մասին, եթե վաճառքի ենթակա գույքն անհնար է տեղափոխել պահառության վայր:» բառերով, ինչպես նաև քանի որ Էլեկտրոնային աճուրդով իրականացվելու են նաև ընդհանուր աճուրդներ՝ անհրաժեշտ է «4-9-րդ» թվերը փոխարինել «4-10-րդ» թվերով:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասը «կայքում» բառից հետո առաջարկում ենք լրացնել «բացառությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների տրամադրած վարկերի ապահովման միջոց (հիփոթեքի առարկա) հանդիսացող և իրացման ենթակա անշարժ գույքի աճուրդի մասին հրապարակային ծանուցումների, որոնք Էլեկտրոնային միջոցներով հրապարակված են համարվում, եթե տեղադրված են վարկերի ապահովման միջոց (հիփոթեքի առարկա) հանդիսացող և իրացման ենթակա անշարժ գույքերի վերաբերյալ ինտերնետային կայքում:» բառերով:

9. Նախագծի ամբողջ տեքստում «աճուրդի կանոններ» բառերն առաջարկում ենք փոխարինել «աճուրդի կանոնակարգ» բառերով:

10. Նախագծով լրացվող 35.9-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Էլեկտրոնային համակարգերի միջոցով կազմակերպվող սակարկությունների կազմակերպիչը պետք է ունենա ինտերնետային էջ և ՀՀ-ում գրանցված բանկային հաշիվ, որի միջոցով աճուրդին մասնակցել ցանկացող անձինք պետք է հնարավորություն ունենան գրանցվելու և մասնակցելու աճուրդին: Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ աճուրդի համար գրանցվելու և դրան մասնակցելու հնարավորություն ապահովելու վերաբերյալ պահանջը վերաբերում է ինտերնետային էջին՝ «...և ՀՀ-ում գրանցված բանկային հաշիվ, որի միջոցով...» ձևակերպումն առաջարկում ենք վերանայել: Հոդվածի նույն մասում «ՀՀ-ում գրանցված» բառերն առաջարկում ենք փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առևտրային բանկում բացված» բառերով:

11. Նախագծով լրացվող 35.9-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ աճուրդին մասնակցել ցանկացող անձը գրանցվում է կայքում՝ նշելով և կցելով անձը հաստատող փաստաթուղթ և հանրային ծառայությունների համարանիշը (իրավաբանական անձի

դեպքում գրանցման վկայական և ՀՎՀՀ, բանկային հաշիվ), եթե այլ բան նախատեսված չէ աճուրդի կանոններով, որից հետո ծրագիրը նրան տալիս է նույնականացնող համարանիշ, ինչից հետո մասնակիցը հնարավորություն է ստանում մասնակցելու աճուրդին: Այս կապակցությամբ գտնում ենք, որ անհրաժեշտ է նախատեսել համակարգում գրանցման ժամանակ մասնակիցների նույնականացման մեխանիզմ, քանի որ վերջինս էական ազդեցություն ունի աճուրդի կազմակերպման արժանահավատության վրա: Բացի այդ, անհասկանալի է իրավաբանական անձի կողմից բանկային հաշվի վերաբերյալ նշում կատարելու նպատակը՝ հաշվի առնելով նաև այն, որ ֆիզիկական անձի դեպքում նման պահանջ նախատեսված չէ:

12. Նախագծով լրացվող 35.10-րդ հոդվածի՝

1) 5-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«5. Աճուրդում հաղթող մասնակիցն արձանագրությունը ստորագրելուց հետո պարտավոր է երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում փոխանցել գնված լոտի գինն ամբողջությամբ, հաշվանցելով նախավճարը:», քանի որ նախավճարի վճարումը սույն օրենքի համաձայն պարտադիր պայման է.

2) 6-րդ մասի համաձայն՝ լոտի գնի վճարումն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով, որը կարող է իրականացվել նաև բանկային հաշվի և/կամ քարտի միջոցով...: Այս առումով պարզ չէ և հստակեցման կարիք ունի, թե բանկային հաշվի և/կամ քարտից բացի ինչ ձևով կարող է իրականացվել լոտի գնի՝ անկանխիկ եղանակով վճարումը:

3) 7-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«7. Կազմակերպիչն աճուրդում հաղթած մասնակցի հետ աճուրդի անցկացման օրը ստորագրում է աճուրդի արձանագրություն, որի ձևը և ստորագրության կարգը սահմանվում են աճուրդի կանոնակարգով:».

4) 8-րդ մասում «հինգօրյա» բառը փոխարինել «եռօրյա» բառով, իսկ «և գույքի հանձնման-ընդունման ակտ» բառերը հանել.

5) 9-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«9. Աճուրդի կազմակերպիչն աճուրդում հաղթած մասնակցի հետ գույքի առուվաճառքի պայմանագիրը կնքելուց հետո երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում երկ-կողմանի ստորագրված հանձնման-ընդունման ակտի հիման վրա իրականացնում է գույքի հանձնում, տեղեկացնելով սահմանված ժամկետում իրավունքների գրանցման մասին, եթե դրանք պահանջվում են:».

6) փոխել սույն հոդվածի 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ մասերի հաջորդականությունը հետևյալ առաջնահերթությամբ՝ 7-րդ, 5-րդ և 6-րդ:

13. Նախագծով լրացվող 35.11-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսվում է, որ աճուրդը համարվում է անվավեր, եթե չեն պահպանվել Օրենքի 35.5-35.10-րդ հոդվածներով սահմանված պահանջները և/կամ կազմակերպչի կողմից սահմանված աճուրդի կանոնները:

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 465-րդ հոդվածի 1-ին մասը, համաձայն որի՝ Օրենքով սահմանված կանոնների խախտմամբ անցկացված սակարկությունները շահագրգիռ անձի հայցով դատարանը կարող է ճանաչել անվավեր, ինչպես նաև նկատի ունենալով, որ Օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ լոտի վերաբերյալ աճուրդն անվավեր կարող է ճանաչվել միայն դատական կարգով՝ առաջարկում ենք Նախագծի 35.11-րդ հոդվածի 3-րդ մասը խմբագրել՝ նախատեսելով, որ աճուրդն անվավեր կարող է ճանաչվել միայն շահագրգիռ անձի հայցով՝ դատական կարգով:

Բացի այդ, Նախագծի սույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ աճուրդն անվավեր ճանաչվելու դեպքում կազմակերպվում է նոր աճուրդ, *իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ կիրառվում են անվավերության հետևանքներ՝ օրենքով սահմանված կարգով:*

Այս կապակցությամբ հարկ ենք համարում անդրադառնալ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի՝ սակարկություններ անցկացնելու կանոնները խախտելու հետևանքներն ամրագրող 465-րդ հոդվածին: Այսպես, նշված հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սակարկություններն անվավեր ճանաչելը հանգեցնում է *սակարկություններում հաղթած անձի հետ կնքված պայմանագրի անվավերության:* Այսինքն՝ սակարկության անվավերության հետևանքը դրանում հաղթած անձի հետ կնքված պայմանագրի անվավերությունն է, որը ենթակա է կիրառման՝ անկախ նոր աճուրդ կազմակերպելու հանգամանքից: Ուստի, Նախագծով նախատեսվող հիշատակված կարգավորումն այս համատեքստում ունի վերանայման կարիք:

Ինչպես նաև առաջարկում ենք 1-ին մասի 2-րդ կետը հանել, քանի որ այն հակասում է Օրենքի պահանջին:

14. Առաջարկում ենք նաև նախագիծը լրացնել նոր հոդվածով և Օրենքի 21-րդ հոդվածի 3-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«3. Մրցույթի մասնակցության հայտերի ընդունումը պետք է դադարի մրցույթի հայտերի բացումից առնվազն երեսուն րոպե առաջ (բացառությամբ հողամասերի վաճառքի, որը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի 78-րդ

հողվածի 5-րդ մասով), եթե մրցույթի մասին հրապարակային ծանուցման մեջ այլ ժամկետ սահմանված չէ:»:

Օրենքում կատարվող փոփոխության անհրաժեշտությունը պայմանավորված է մրցույթի և աճուրդի անցկացման միասնական մոտեցմամբ իրականացման անհրաժեշտությամբ: Ժամկետային փոփոխությունների ընդունման արդյունքում մրցույթի իրականացման գործընթացը կկազմակերպվի առավել օպտիմալ և արդյունավետ:

Անփոփելով վերոգրյալը՝ գտնում ենք, որ Նախագծով ներկայացված կարգավորումները կարող են ընդունելի լինել միայն մեր կողմից ներկայացված նկատառումները հաշվի առնելու դեպքում: